

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/96/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7214232216
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Frederika Zozuláková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7214232216.2

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti G. Z. nar. XX.X.XXXX a D. Z. nar. X.X.XXXX zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach detí rodičov V. F. nar. XX.X.XXXX bývajúcej v G. na ulici S. č. XX zastúpenej JUDr. Tatianou Vorobelovou advokátkou so sídlom v Košiciach na Bajzovej ul. č. 2 a R. Z. nar. XX.X.XXXX bývajúceho v G. na W. ul. č. XX zastúpeného JUDr. Martou Šuvadovou advokátkou so sídlom v Košiciach na Floriánskej ul. č. 16 v konaní o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na návrh otca na nariadenie predbežného opatrenia o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Košice II z 2.2.2016 č.k. 23P 356/2014-232 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením zamietol návrh otca na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa domáhal, aby súd predbežne upravil jeho styk s maloletými deťmi tak, že bude oprávnený stretávať sa s deťmi každú stredu v čase od 14.00 hod. do 18.00 hod. a každú sobotu v čase od 9.00 hod. do 18.00 hod. bez prítomnosti matky, pričom matka bude povinná v stanovený čas maloleté deti otcovi pripravené odovzdať pred svojím bytom a otec deti prevezme a po ukončení styku matke odovzdá pred jej bytom.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie otec z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm.b/ a d/ O.s.p. a navrhol, aby odvolací súd vydal rozhodnutie, ktorým zruší uznesenie súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti a to tak, že odvolaniu otca v celom rozsahu vyhovie. Uviedol, že sa nemôže stotožniť s rozhodnutím konajúceho súdu a považuje ho za nesprávne a nespravodlivé z viacerých dôvodov. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia podal v čase, keď matka začala robiť všetko pre to, aby nemohol mať kontakt so svojimi vlastnými deťmi. Súd jeho návrh zamietol ako nedôvodný, nakoľko z jeho návrhu nevyplýva žiadna reálna obava, že by mohlo dôjsť k ohrozeniu života či zdravia maloletých detí bez nariadenia predbežného opatrenia a bez okamžitého zásahu súdu pred rozhodnutím vo veci samej. Naproti tomu, keď matka podala návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa domáhala zverenia detí do jej osobnej starostlivosti napriek tomu, že nikdy ničím od prvopočiatku nespochybňoval zverenie detí do osobnej starostlivosti matky, tak súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd naliehavý právny záujem na nariadenie predbežného opatrenia videli a jej návrhu bolo ihneď vyhovené. Uviedol, že po tom, čo si matka detí našla nového milenca a opustila spoločnú domácnosť, ktorú viedli, mal neustále ťažkosti pri kontakte so svojimi dcérami a svojím návrhom žiada len o to, aby mu bolo umožnené stretnutie s deťmi aspoň v minimálnej miere. Súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého uznesenia poukazuje na závery znaleckého posudku, ktorý bol vypracovaný bez jeho psychologického vyšetrenia, napriek tomu si súd osvojil závery znalca, kde zistil zrejmy odmietavý postoj detí voči otcovi, ako aj negatívne emočné reakcie detí na osobu otca. Uvedený znalecký posudok považuje v celom rozsahu za nepoužiteľný ako dôkaz v predmetnom konaní vzhľadom na to, že nemá žiadnu výpovednú hodnotu. Poukázal na uznesenie Krajského súdu v Košiciach 8CoP 312/2015-151 z 30.7.2015, kde odvolací súd

poznámenal, že ak má otec obavu, že nebude mať možnosť kontaktu s maloletými deťmi a v tomto smere bude odkázaný na vôľu matky maloletých detí, môže podať návrh na nariadenie predbežného opatrenia o úprave styku s deťmi, z ktorého ním uvedené skutočnosti v odvolaní budú vyplývať. Trvá na tom, že v tomto prípade ide o taký stav, ktorý bezpodmienečne vyžaduje dočasnú a rýchlu súdnu úpravu, pretože so svojimi deťmi má zamedzený akýkoľvek kontakt a súd aj napriek tejto skutočnosti jeho návrhu na nariadenie predbežného opatrenia nevyhovel. Zdôraznil, že je v záujme maloletých detí, aby tieto nestratili kontakt ani s jedným z rodičov. Na dcérach mu mimoriadne záleží a má záujem s nimi tráviť maximum svojho voľného času teraz aj v budúcnosti.

Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca navrhla uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdiť. Uviedla, že otec jej dáva za vinu, že s ním ukončila spolžitie z dôvodu nadviazania intímnej známosti s iným mužom, a preto medzi nimi vznikli konflikty. Uvedené tvrdenie nie je pravdivé, nakoľko po niekoľkoročnom spolžití s otcom detí sa rozhodla ukončiť tento vzťah pre jeho agresívnu povahu, pretože ju často napádal, vulgárne jej nadával, a to aj pred deťmi, čo už nevydržala a odišla k matke. Maloleté deti boli svedkom jeho násilného správania sa k nej, počuli nadávky, vyhrážky, búchanie na dvere, krik na chodbe, pred blokom, pričom deti majú doposiaľ zo správania sa otca stres, ktorý sa znásobil 16.3.2016. Po tom, čo jej súd predbežným opatrením zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti a návrh otca na úpravu styku zamietol, sa situácia upokojila, pričom sa to týka najmä mal. D., ktorá práve pod vplyvom agresívneho správania sa otca výrazne vo vývoji zaostáva. K uvedenému predkladá lekársku správu z 5.11.2015 a 4.3.2016 vypracovanú Detskou fakultnou nemocnicou, Trieda SNP č. 1 v Košiciach so záverom, že pretrváva obraz špecifických vývinových nezrelostí najmä v oblasti expresívnej zložky reči, mierne aj grafomotoriky, reč sa u mal. D. rozvíja pomaly. Aj správanie mal. G. sa zlepšilo, kontakt a spoluprácu s psychologičkou nadviazala už lepšie ako pri prvej návšteve, podľa správy Detskej fakultnej nemocnice v Košiciach z 5.11.2015 u mal. G. pretrváva inhibícia v sociálnom kontakte, sklon k afektívnej labilitate. V rámci vyšetrenia mal. G., ako aj ona 5.11.2015 absolvovali poradenský pohovor, pričom jej psychologička PhDr. T. odporúčala pre maloletú pokojné prostredie, pozitívny citový príklon a pochvalu, ak sa G. správa sociálne primeraným spôsobom. Pokojné prostredie bolo však otcom maloletých detí opätovne narušené. V stredu 16.3.2016 bola s maloletými deťmi v Materskom centre na Laboreckej č. 2, zúčastnili sa zdobenia vajíčok. Zrazu prišiel i otec, bol v pohode, ale keď sa centrum zatváralo a ona obliekala deti, vyšli von, otec detí za ňou na ulici kričal, že chce deti, chce s nimi spinkať. Povedala mu, že ona počká na súd, nechcela sa s ním baviť. Otec jej začal vulgárne pred deťmi nadávať, čo deti počuli, na to sa jej začal vyhrážať, že keď ho dajú do basy, každý jeden deň jej spočíta a nakoniec ju zabije, a to všetko bolo pred deťmi. Z jeho správania mala strach, triasla sa, zobrala deti a bežali od neho preč. To, čo sa odohralo, si mal. G. zapamätala, rozpráva to pred kamarátkami, že otecko sa mamke vyhrážal aj tým, že sa jej niečo stane. Stále to opakuje, ona sa ju snaží upokojiť, vôbec nepôsobí na deti, aby si vytvárali negatívny obraz otca, ale robí to sám otec, ona len chce deti upokojiť, aby sa nebáli. Otec detí nielen teraz, ale aj v minulosti sa dopúšťal voči nej násilného agresívneho správania, tieto konflikty nemožno opomenúť pri rozhodovaní o jeho styku s deťmi, pretože jednak svedčia o agresívnom správaní sa otca, ktorý sa nekontroluje a vulgárnosti padajú aj v prítomnosti detí. Otec bol uznaný vinným z prečinu nebezpečného vyhrážania voči nej a odsúdený v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde v Rožňave sp.zn. 3T 159/2015 na trest odňatia slobody 30 mesiacov s podmieneným odkladom na 4 roky, rozsudok nie je právoplatný. Na 14.4.2016 je vytýčené hlavné pojednávanie v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Košice II proti otcovi pod sp.zn. 3T 115/2015 pre prečin podľa § 360 ods. 1, 2 písm.b/ Trestného zákona na tom základe, že ju otec fyzicky napadol, vyhrážal sa jej zabitím. Vzhľadom na to, že sa jej otec práve v súvislosti s týmto hlavným pojednávaním vyhrážal 16.3.2016, ako uviedla vyššie, s cieľom dosiahnuť zmenu jej výpovede, oznámila jeho správanie orgánom činným v trestnom konaní. V odvolaní otec tvrdí, že tu existuje stav, kedy je potrebné upraviť jeho dočasný styk s deťmi. S uvedeným nesúhlasí, pretože jednoznačne treba vziať v úvahu záujem detí na zdravom vývine. Otec sa vôbec nespráva tak, aby jej teraz s psychickým vývinom maloletých detí pomohol, vytvoril im pokojné prostredie, neustále útoční na ňu aj pred deťmi, vytvára atmosféru strachu. Vyjadrila názor, že je v záujme maloletých detí ich dôsledná ochrana pred možnou neurotizáciou a chronifikovaním až psychotizáciou detí z dôvodu styku s otcom. Súd by mal poskytnúť dôslednú ochranu maloletým deťom pred rodičom, ktorý je pre nich nevhodným životným príkladom, ktorý ohrozuje ich mravnosť, poskytuje im negatívny vzor správania pre jeho neprijateľný postoj k ich matke a príbuzným.

Kolíznym opatrovníkom sa k odvolaniu otca nevyjadril.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Predbežné opatrenie predstavuje jeden zo zabezpečovacích inštitútov v civilnom procese a jeho zabezpečovacia funkcia sa prejavuje najmä v schopnosti zabrániť dočasnou a provizórnou úpravou nepriaznivým následkom, ktoré by mohli pred začatím konania alebo už v začatom konaní nastať. Pri nariadení predbežného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení a to z dôvodu, že nariadenie predbežného opatrenia má dočasný (predbežný) charakter. V dôsledku toho sa nezisťujú všetky skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia (vo veci samej) a skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon z toho dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o predbežnom opatrení mal súd vykonávať dokazovanie (§ 120 a nasl. O.s.p.). Pre nariadenie predbežného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou, najmä naliehavosťou jej riešenia. Preukázanie alebo aspoň osvedčenie skutočností odôvodňujúcich nariadenie predbežného opatrenia sa posudzuje len podľa obsahu návrhu a k nemu pripojených, prípadne dodatočne predložených listín. Takýto postup súdu predpokladá platnú právnu úpravu (§ 115 ods. 1 O.s.p. a contrario, § 75 ods. 7 O.s.p.) sledujúca tým dosiahnutie účelu právneho inštitútu predbežného opatrenia, ktorým je rýchle a pružné riešenie situácie vyžadujúcej okamžitý zásah súdu. Nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi účastníkmi a nariadením predbežného opatrenia nezískava jeden z účastníkov silnejšie postavenie, nezískava práva, o ktorých sa má rozhodnúť až v budúcnosti, ale sa ním len dočasne a hlavne predbežne upravuje určitý okruh vzťahov. Vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti nevyhnutnosť nariadiť predbežné opatrenie je potrebné posudzovať vždy z hľadiska záujmu maloletých detí, ktorý je prioritný.

Odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie podľa § 212 ods. 2 písm.a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k rovnakému právnenému záveru ako súd prvého stupňa, že v danom prípade neboli splnené zákonné podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia, pretože nebola osvedčená naliehavosť potreby predbežnej úpravy pomerov maloletých detí vyžadujúca si okamžitý zásah súdu v záujme maloletých detí. Otec sa domáha nariadenia predbežného opatrenia, ktorým by súd dočasne upravil jeho styk s maloletými deťmi, nakoľko matka mu pravidelný styk s deťmi neumožňuje. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že dieťa má síce právo na zachovanie vzťahu k obidvom rodičom, obaja rodičia majú rovnaké rodičovské práva a povinnosti k maloletým deťom, a to aj pokiaľ ide o pravidelný a rovnocenný styk detí s rodičom, ktorý ich nemá v osobnej starostlivosti, avšak styk je možné obmedziť, ak je to v záujme maloletých detí, ktorým je ich zdravý psychický a fyzický vývoj a nemožno ho zamieňať so subjektívnymi predstavami rodičov o realizácii ich výchovného pôsobenia na maloleté deti. Pre takéto obmedzenie styku v rámci konania o predbežnom opatrení pritom postačuje existencia dôvodnej obavy, že by mohlo dôjsť k ohrozeniu záujmov maloletých detí. Z obsahu spisu, teda listín predložených v konaní nepochybne vyplýva, že maloleté deti boli svedkami verbálnych i fyzických útokov otca voči matke, v dôsledku čoho maloleté deti aktívne prezentovali negatívne odmietavé postoje voči otcovi, čo u detí vyvolalo stres, strach a napätie vrátane silných negatívnych emočných stavov, ktoré znalec v konaní označil ako jednu z foriem psychického násilia, pretože podobným stresom sa maloleté deti nedokážu brániť, s rizikovým dopadom na ich ďalší psychický rast a zrenie (znalecký posudok č. 37/2015). V priebehu odvolacieho konania znalec podal doplnok k znaleckému posudku č. 5/2016, v rámci ktorého doplnil psychologické vyšetrenie otca a odpovedal na otázky, aký je vzájomný citový vzťah medzi maloletými deťmi a otcom, v rámci čoho uviedol, že v ich postojoch k otcovi nezistil žiadne kladné črty, ale na druhej strane existujúca rodinná situácia ani neumožňuje vytvorenie normálnych spontánnych autentických postojov detí k otcovi, avšak naopak postoje otca k deťom označuje ako kladné a sytené autentickým záujmom. K otázke, či na maloletých deťoch bolo páchané psychické alebo fyzické násilie doplnil, že model správania sa otca bol nevalidný, pretože bol limitovaný iba na situácie, pri ktorých dochádzalo k otvoreným konfliktom medzi ním a matkou detí, ale nikdy nie v kontakte otca s maloletými dcérami, preto je žiaduce štrukturovať schému preberania a odovzdávania detí otcovi napríklad tak, aby bolo odovzdávanie sprostredkované inou treťou osobou, čím možno predísť riziku otvorenia konfliktu medzi matkou a otcom detí. Pokiaľ ide o osobnostné predpoklady otca pre výchovu maloletých detí, skonštatoval, že úroveň jeho rozumových a intelektových funkcií, kvalita, stabilizácie a kontroly afektívneho prežívania a správania včítane profilu jeho osobnosti súhrnne ho

charakterizuje ako plne disponujúceho osobnostnými predpokladmi pre výchovu maloletých detí. Pokiaľ ide o najvhodnejšiu formu úpravy styku detí s rodičom, ktorému nebudú zverené do výchovy znalec uviedol, že na obdobie najbližších rokov postačí v praxi overený a osvedčený model, ktorým je styk riešený formou spoločne tráveného víkendu, postupne môže ísť o stretnutie cez noc napr. v párných týždňoch a v takom prípade v nepárných týždňoch by malo byť minimálne jedno odpoľudnie vyhradené pre stretnutie detí s otcom, pričom táto schéma sa bude postupne musieť upraviť tak, aby styk bol v zhode s požiadavkami, ktoré budú kladené na maloleté deti po ich nástupe do školy. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k znaleckému posudku navrhol upraviť styk detí s otcom za prítomnosti matky vzhľadom na ich nízky vek, ako aj skutočnosť pretrvávajúcich porúch správania, v dôsledku čoho sú sledované v psychologickvej ambulancii. Odvolací súd dospel k záveru, že ani po podaní doplňujúceho znaleckého posudku a s poukazom na opakované agresívne správanie sa otca voči matke pred maloletými deťmi, z čoho je zrejmé, že otec nie je schopný ovládať svoje správanie ani pred maloletými deťmi zjavne si neuvedomujúc, ako jeho správanie pôsobí na deti vo veku 4 a 5 rokov, nie je možné upraviť styk otca s maloletými deťmi v súlade s jeho návrhom bez toho, aby sa vážne narušené vzťahy medzi rodičmi maloletých detí, ako aj odmietavý postoj maloletých detí k otcovi zmenil, pričom je potrebné zdôrazniť, že deti majú právo stykať sa s oboma rodičmi, resp. právo na výchovu zo strany oboch rodičov, avšak nie povinnosť stykať sa s rodičom za situácie, že z neho majú strach vyvolaný práve jeho nevhodným správaním. Z uvedeného dôvodu preto nie je osvedčená naliehavosť potreby dočasnej úpravy styku otca s maloletými deťmi, avšak vážna rodinná situácia si nepochybne vyžaduje poradenstvo a psychologickú intervenciu, ktorá by mala byť poskytnutá nielen oboj rodičom, ale aj maloletým deťom, a to formou výchovného opatrenia uložením povinnosti rodičom a maloletým deťom podrobiť sa odbornému poradenstvu (§ 37 ods. 2 písm.d/ Zákona o rodine) na príslušnom referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach, ktorý je samostatnou zložkou úradu práce so zameraním na poskytovanie poradenských a psychologických intervencií vo vzťahu k realizácii výkonu rodičovských práv a povinností za účelom odstránenia komunikačných problémov medzi rodičmi navzájom alebo medzi rodičmi a deťmi, psychologickvej pomoci a poradenstva maloletému dieťaťu vo vzťahu k styku s rodičom a pod. v prípade, ak rodičia doposiaľ neboli schopní odstrániť vzájomné negatívne vzťahy, nie sú schopní spolu komunikovať alebo nie sú schopní deti patrične usmerňovať a vychovávať k správne postoju k druhému rodičovi (zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení), pričom nie je vylúčené uloženie uvedenej povinnosti účastníkov konania nariadením predbežného opatrenia z úradnej povinnosti (§ 102 ods. 2 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.